

NÉPLAP

Világ proletárjai egyesüljete!

AZ MDP HAJDÚ-BIHARMEGYEI PARTBIZOTTSÁGÁNAK LAPJA

XII. ÉVFOLYAM, 22. SZÁM

ÁRA 50 FILLER

CSÜTÖRTÖK, 1955. JANUÁR 27.

Nagyobb lendülettel végezzük a gépjavitást

Közel három hónappal ezelőtt kezdődött meg gépjavitásaink téli gépjavitás. Ebben az igen fontos munkában megyénk novemberben és december első felében több hétig országosan első lett. Jelenleg azonban Hajdú-Bihar a megyék közötti versenyben a negyedik helyet foglalja el. Mi az oka annak, hogy már az indulásnál megszerzett elsőséget gépjavitásaink nem tudták a mai napig megtartani? E kérdésre válaszképpen *Havanez Gula* elvtársól, a gépjavitások megyei igazgatóságának főmérnökétől a következőket tudjuk meg. Annak, hogy ma nem első, hanem negyedik vagyunk a mezőgazdasági gépek téli javításában, elsősorban az az oka, hogy gépjavitásaink javítóanyag és alkatrészhiánnyal küzdenek. *Elkepersejüket például sehol nem lehet szerezni, pedig ha ezt a fontos alkatrészt nem kapják meg idejében gépjavitásaink, tucatszra baj lesz a számítás. A minisztérium minden segítséget megad az erőgépek javításához, ugyanakkor megelégednek a munkagépek alkatrészhiányának biztosításáról. A traktorhoz ma már a legkomplikáltabb részeket meg lehet szerezni, de egy egyszerű cséplőgépi verőléchez hozzájutni képtelenség.* Jelenleg két dologban mutatnak elmaradás a téltől, mégpedig az ekék javításában és a Megyei Mezőgazdasági Gépjavitó Vállalatnál készülő traktor-íjgyártásokban. Az ekéknél, mint már említettük, komoly hibák vannak alkatrészhiány miatt. Az anyaghiánnyal való állandó küszködés főleg azért állítja igen komoly nehézségek elé a gépjavitó brigádokat, mert tavaly a megengedettnél sokkal jobban megrongálódtak az ekék csaknem minden gépjavitásunkon. Ennek az volt az oka, hogy az 1954-es évre előirányzott új ekéknek csak egy részét szállították le a gyár, így száznál több eke hiányában a megelőköt túlságosan elnyúltak. Az országos elsőség elvesztését nagy mértékben az a tény is okozza, hogy a Megyei Mezőgaz-

dasági Gépjavitó Vállalat nem a gépjavitási igazgatóság tervének megfelelően végzi a traktorok főjavítását. A Földművelésügyi Minisztériumból a gépjavitási igazgatóságnak leküldött tervben decemberre 32 traktor főjavítása szerepel. A Megyei Gépjavitó Tröszt ugyanakkor 26 traktor főjavítását írta csak elő Hajdú-Bihar megyei vállalatának. A felsőbb szervek úgy látszik nem egyeztettek össze terveiket, mielőtt kiadták volna végrehajtásra. Ezért van az, hogy a megyei gépjavitó teljesíti ugyan a tervét, mégsem elégtit ki a megyei szükségletet. A gépjavitási igazgatóságnak a mai napig 69 traktort kellett volna megjavítani a megyei gépjavitó vállalattal, idáig azonban csak 43 készült el a 69-ből.

Mindezek ellenére azonban nem mondhatjuk, hogy rosszul áll megyénk a téli gépjavitásban. Egyelőre a negyedik vagyunk az országos értékelés szerint. De az utolsó dekad eredményei lehetséges, hogy javunkra változtatják meg a helyezési sorrendet. Az elmúlt tíz nap alatt Hajdú-Bihar gépjavitási terv teljesítését 62,2 százalékról 74,3 százalékra emelte. Ez az igen szép eredmény azt bizonyítja, hogy gépjavitásaink javító brigádjaiból nem hiányzik a munkalendület.

Pocsajon és Hajdúszörményben már 100 százalékra teljesítették a téli gépjavitási tervét. A hajdúhadházi, nagylétei és berettyóújfalui gépjavitásaink is csak napok kérdése a tervbe vejt javítások befejezése. Vannak azonban elmaradók is jó néhányan. Tiszacsegén idáig csak 56, Debrecenben 60, Balmazújvárosban 62, Polgáron 63, Zsákán pedig 66 százalékra teljesítették a gépjavitási tervét. E gépjavitások a közeljövőben minden segítséget megkapnak eredményeik jobbá tételéhez. Az 6 munkájuk megjavításától, továbbá a Megyei Mezőgazdasági Gépjavitó Vállalat tervteljesítésétől függ, hogy a még több mint egy hónapig tartó téli gépjavitási időszak alatt országosan első lesz-e Hajdú-Bihar.

KIVÁLÓ PROPAGANDISTÁK

HADHÁZI LASZLÓ
elvtárs Polgáron a DISZ fiataloknak vezet szemináriumot. Eredetileg 24 hallgatót osztottak be hozzá, s a hallgatói száma nem fogyott, hanem legelőbb esetben megjelentek a foglalkozásain. Hadházi elvtárs még csak két éve propagandista munkájában a szépirodalmi műveket is felhasználja.

FRIED ISTVÁN
elvtárs, a Belváros II. pártszervezet propagandistája, közp-fokú (SZKP I.) tanfolyamot vezet. A foglalkozásain a hallgatószám teljes létszámmal minden esetben megjelenik. Fried elvtárs minden esetben lelkiismeretesen felkészült és pártszervezetünk is segítséget ad a másfajta oktatásban is.

Mai számból:

D. V. Szkolobcsein akadémikus az atomerő békés felhasználásáról (2. oldal) — Boda István: Ady (2. oldal) — Megyei vezetők, mezőgazdászok értekezlete (3. oldal) — Látogatás az Orvosi Vegytani Intézetben (3. oldal) — Titokzatos csomagjeladó (3. oldal) — Február 27-én D. Lokomotív—Ceglédi Lokomotív NB II-es mérkőzés (4. oldal)

A FELSZABADULÁSI VERSENY SIKERÉRT

Olcsóbban, takarékosabban termeljük

Egy hónapja, hogy a Rákosi Mátyás Művek dolgozói nagy jelentőségű versenyt indítottak el hazánk felszabadulásának tizedik évfordulója tiszteletére. Felhívták az ország üzemeit: segítsék népünk jólétének emelését azzal is, hogy olcsóbban, takarékosabban termeljenek. Megyénk számos üzeme csatlakozott ehhez a versenyfelhíváshoz. Felkerestünk négy üzemet, hogy megtudjuk hogyan takarékoskodnak az anyaggal.

A Textilruházati- Szőrmekészítő és Javitó Vállalat fogadalma

Ebben az üzemben a szabásműhely dolgozói 15.000 forint értékű anyagmegtakarítást vállaltak április 4-re. Itt a takarékoskodás sokszor a szó legzorosabb értelmében a fél centiméterekért folyik. Az avatatlan azt hiszi, hogy ez már zsgoriság — pedig valójában okos számításokon és ügyes kísérletezésekben alapuló számottevő megtakarítás. Az üzembe különféle szélességű szövetek érkeznek. Ha a 69 centiméter széles szövetből szabnak — mondjuk — egy ötos és egy hatos méretű, úgynevezett „kis kamasz” öltönyt, akkor a két ruhához 2 méter és 88 centiméter anyag kell. Ha azonban ugyanezeket az öltönyöket 69 és fél centiméteres anyagból készítik, akkor a két ruhához már 2 centiméterrel kevesebb anyagra van szükség. Vén itt a takarékoskodásnak még tucatnyi más módja is. Az egyik például az, hogy nincs maradék. *Badák Zoltán* szabász ügyesen megszerkesztett táblázat, illetve modell segítségével úgy osztja be a feldolgozásra kerülő anyagokat, hogy egész öltönyök maradék nélkül kerülnek ki. Ujtása az is, hogy legújabbban már nem egy centimétert, hanem csak felet hagynak meg szegélynek, mikor kiszabják a ruhákat. Ez újabb megtakarítást jelent az üzem számára.

Ennek révén érte el *Badák Zoltán* szabász özv. *Sarkadi Józsefné, Sűrű Lászlóné, Balla Zoltán* rajzolók segítségével, hogy az elmúlt hónapban az így megmaradt anyagból több mint 100 mellénykét készítettek.

Az ifi műszak dolgozói is büszkén mondják, hogy április 4-re több mint ezer forint értékű cernát takarítanak meg.

Ötven liter politurt takarítanak meg a Bútorgyár fényezői

A bútorgyáriak április 4-re nemcsak a terv teljesítésére, hanem az anyagtakarékosságra is igen értékes vállalat tettek. A fényező üzemrész dolgozói például vállalták, hogy a felszabadulási verseny ideje alatt 50 liter politurt megtakarítanak. Ebből a mennyiségből — a műszaki vezető véleménye szerint — 312 széklet politurozhatnak át. A fényező üzemrész dolgo-

zók vállalaása közül említésre méltó *Nadas Eszter, Sárkány Ferencné* és *André Mária* fogadalma, akik 2—2 és fél liter politur megtakarítására tettek ígéretet.

A Bútorgyár dolgozói az elmúlt évben is igen nagy érdemet szereztek az anyagok gazdaságos felhasználásával. Egyedül horonylécből — amit hulladékanyagból készítettek — 584 462 métert gyártottak, amelynek legnagyobb részét a Rákosi Mátyás Művekbe és a Lenin Közházi Művekbe szállították, ahol motortekercselésnél használták fel. A horonylécet előállításánál példamutató munkát végez *Török Sándor* tilenc tagú brigádja.

„Ne taposs a dohányra” mozgalom indult a Dohánybevéltóban

A Tiszántúli Dohánybevéltó dolgozói „Ne taposs a dohányra” mozgalmat indítottak. Igen nagy jelentősége van, mert az eddigiekkel szemben több anyagot tudnak megtakarítani. Nemcsak maguk figyelnek arra, hogy a dohányt össze ne tapossák, hanem egymást is figyelmeztetik. Ezzel az első évnegyedben önköltségi tervek 0,5 százalékát megtakaríthatják.

Hétszázhuszonöt kályhaelötét megtakarított anyagból

A Fémfeldolgozó és Javitó KSZ dolgozói számos javaslatot nyújtottak be a szövetkezet vezetőinek, amelyek túlnyomó többsége a takarékosabb termelést szolgálja. *Erdős Zoltán* elvtárs például a gyermekkocsi gyártásánál kimaradt anyagot használta fel gyermekszánkóit elkészítéséhez. Most is nagy munkában van. Motoros gyermekkocsi előállításán kísérletezik, amelynél szintén igen helyesen és öltéken használja fel a műhely által megtakarított anyagot.

A Fémfeldolgozó KSZ dolgozóinak dicséretére válik az is, hogy 725 db kályhaelötétet készítettek megtakarított anyagból. Nagy gondot fordítottak arra, hogy ezek az elötétek mutatásak legyenek. Eppen ezért az első részét fényesített alumíniumból, a többi részét pedig vaskmezőből készítették. A kályhaelötétet saját üzletük már árusítja. **TANKA J.**

Jól sikerült

A CSOKONAI SZAVALÓVERSENY

Lapunkban már hírt adtunk arról, hogy a Csokonai ünnepségek rendezésére alakult emlékbizottság Csokonai szavalóversenyi hírdetett. A szavalóversenyen nemcsak debreceni középiskolások, de vidékiek is részt vettek.

A szavalóversenyt vasárnap, 23-án délelőtt rendezték meg a Csokonai Gimnáziumban. A verseny megszervezése, előkészítése és eredményessége a gimnáziumok magyarszakos tanárainak jó munkáját dicséri. A szavalóversenyen majdnem minden debreceni középiskola képviseltette magát, megjelentek a hajdúszobosziói, hajdúszörményi, püspökkladányi diákok is, sőt a Kossuth utcai általános iskola tanulói is indultak.

A bírálóbizottság tagjai mind középiskolai tanár volt. *Horváth Anna*, a Csokonai Gimnázium tanár elnökölte alatti folyt le a szavalóverseny. A bírálóbizottság tagjai: *Nagy János, Tóth Béla, Koppányi Mária, Ugrin Károly, Debreczeni Tibor* magyar szakos tanárok értékelték az elhangzott szavalatokat és adták át a győzteseknek a jutalmakat.

A három legjobb szavaló — *Kövesi Erzsébet, Szabó Tibor* református gimnáziumi tanulók, *Bencsik Margit* (Csokonai Gimnázium) — 100—100 forint pénzdíjazalmat kaptak, három szavaló pedig — *Kiss Gábor* (Fazekas Gimnázium), *Kiss Attila* (Építőipari Technikum), *Sólyom Éva* (Tanítónőképző) — értékes könyvjutalomban részesült.

A szavalóverseny győztesei január 30-án a Csokonai emlékünnepeken Csokonai verseket szavalnak, ahol *Ménas János*, a városi tanács elnöke tart megnyitót, az ünnepi beszédet pedig *Waldapfel József* irodalomtörténész mondja. Az ünnepi műsorban közreműködnek még a Csokonai Színház művészei és a Kollégiumi Kántus. Ezt megelőzően 28-án délelőtt 11 órakor diákküldöttségek megkoszorúzzák a költő sírját, 12 órakor pedig megnyílik a Csokonai emlékkiállítás, *Barta János* egyetemi tanár tart megnyitót. Délután egy órakor koszorúzási ünnepség lesz a Csokonai szobornál.

Megyei vezető mezőgazdászok értekezlete

A közelmúltban a járási, városi gazdaságok főagronómusai a Hajdú-Bihar megyei Mezőgazdasági Igazgatóságon megtárgyalták a tavaszi mezőgazdasági munkákra való felkészülés részletes teendőit.

Bedő Zoltán megyei főagronómus ismertette a tavaszra való felkészülés előttünk álló feladatait. Hangsúlyozta, hogy az elmúlt év hibáiból okukva idén sokkal tervszerűbben és szervezettebben kell megküzdeni a tavaszunkkal.

A téli időjárás kedvező lehetőségeit kihasználva tavább kell folytatni az istállótrágya kihordását.

Januárban kell megrendelni a gyéren telelt őszi kalászosvetések fejtrágyázásához szükséges pécisót. Tavasszal jelentős területen, egyrészt motoros permetezőgéppel, másrészt

repülőgépről vegyszeres gyomirtást végeznek megyénkben.

Ért a munkát a kihelyezett agrónómusoknak gondosan elő kell készíteni. Fel kell készülni a tavaszi talajszosok csávázására is. Január 21-ig számba kell venni a rendelkezésre álló készleteket és a hiányzó csávázószert mennyiséget a földművelőszövetkezetek útján még január 15-ig folyamán meg kell rendelni.

Jelentős elmaradás van a tavaszi kezdetű növények — különösen a cukorrépa, cirok és dohány szerződéskötésben. Az elmaradás fő oka az, hogy

a vállalatok, gyárak, de a helyi tanácsok sem ismertették eléggé a dolgozó parasztsággal azokat a kedvezményeket, amelyekkel a szerződéses termelők kapnak prémiumot, természetbeni jutásokat, valamint begyűjtési kedvezmények formájában.

Igen fontos, hogy minden termelő részletesen megismerje a szerződéses termelés feltételeit, meggyőződjék a növények természetesen a földművelőszövetkezetek és szántóterületeinek arányában egyenlő részét a szerződéses termelésben.

A gépállomások munkagépek kijavítását az agrónómusoknak is elő kell segíteni. A kihelyezett agrónómusok fontos feladata, hogy gondos ellenőrzéssel győződjék meg azoknak a munkagépeknek kijavításáról, amelyekkel a földművelőszövetkezetekben végez munkát a gépállomás. Tervszerűen fel kell készülni a vetőmagtisztításra is. A gépállomások szelektoraival legkésőbb február 10-ig előre meghatározott menetiránytörv szerinti meg kell kezdeni a folyamatos szelektációt.

Számba kell venni a tavaszi vetéshez rendelkezésre álló vetőmagvakat és a hiányzó szükségletet elsősorban szabadpiaci felvásárlással, másodsorban a termelők egymás közötti cseréjével biztosítani kell.

Már most meg kell szervezni a kenyérgabona vetések hóolvadás utáni felülvizsgálását. Az esetleg helyenként kipusztult őszi vetések helyett tavaszi búzát kell vetni, a kiritkult vetéseket elsősorban lucernával és vörösherevel vetjük felül. Meg kell szervezni a felfagyott őszi vetések korlatvaszi hengerezését. Nagyon fontos feladat, a korlatvaszi simítózási, fogasolási munkák elvégzése, ezzel kapcsolatos előkészítés végrehajtása.

Bedő Zoltán elvtárs előadását a különböző helyi problémák megbeszélése követte.

Bernáth Kálmán, a hajdú-böszörményi városi tanács főagronómusa arról számolt be, hogy az elmúlt évben több esetben előfordult az összetömődött őszi nélyszántások újrászántása. Ebben az évben a kultivátorok fokozott használatával őrzik meg a talaj nedvességét és elkerülnek minden indokolatlan újrászántást.

A Landler Jenő Járóműjavító Vállalat segítségével a Hajdúszoboszlói Gépállomásnak

A Hajdúszoboszlói Gépállomás patronálását a Landler Jenő Járóműjavító (Budapest) VI. osztályának dolgozói vállalták. Már eddig is jelentős segítséget adtak a gépállomásnak. Többek között 40 kiló csapágyfémmelel, cínnel, golyóspréssel, rugós-kalapáccsal, kovácsolt lemezzel, amerikaiénerrel, sósavval, szíjtárcsával, 130 darab villáskulccsal, hulladékossal és deszkaanyaggal segítettek a gépállomást.

A Landler Jenő Járóműjavító segítette hozzá a gépállomást, hogy április 4-re tett vállalásának 84 százalékát már eddig teljesítette. A gépállomás dolgozói a segítséget azzal köszönik meg, hogy jó minőségű munkát végeznek a gépek javításánál.

Negyven százalékkal nőtt a macsi földművelőszövetkezet forgalma

A Debrecen és vidéke földművelőszövetkezeiben ilyen nagy forgalom, mint 1954-ben, még nem volt. A Debrecen környéki földművelőszövetkezetek boltjai az elmúlt évben közel 800.000 forinttal növelték a szövetkezet forgalmát. Csupán egy, a macsi földművelőszövetkezet forgalma 40 százalékkal gyarapodott. A javuló áruellátás széleskörű szövetkezeti mozgalom megindítója volt. Macson 160 taggal, Halápon 20 taggal szaporodott a szövetkezeti tagok száma.

Az elért sikerekben nagy része van **Kertész Béla** igazgatónak és a többi becsületes szövetkezeti dolgozónak. Kertész elvtárs sokat fáradozott a szövetkezet bolthálózatának kiegészítéséért, az áruigények kielégítéséért. **Halász Imre** és **Atyi Imre** igazgatósági tagok

Jubilál Dóry József

„... Szerettelek babám,
Szeressen már más is.”

Az énekhangok kiszökkenek az utcára. Az Arany Biká üvegtermében **Magyar Gyuszi** meleg érzésekkel fűtött kísérete mellett **Dóry József** énekel tizes szünetekkel. Egy év óta szórakoztatja az Arany Biká vendégeit ez a fiatal énekes. Megszerették, népszerű lett.

Elbeszélgettünk Dóry Józseffel, akiről megtudtuk, hogy húsz éve énekel. Ebben a hónapban jubilál.

Még egy dalszokor, aztán szabad lesz egy ideig. — Igen, húsz éve kezdődött énekési pályafutásom — mondja, miután letelepedett asztalunk mellé. — A Kereskedelmi Bank tisztviselője voltam, amikor a Magyar Rádió tehetségkutató versenyt hirdetett. Jelenkeztem és bizony egy kicsit magam is meglepődtem, amikor

engem minősítettek a verseny győztesének.

Igy indult Dóry József, hogy aztán százakat és ezeket szórakoztasson szívvvel, szenvedéllyel előadott dalaival. Tízennyolc éve énekel a rádióban. Több mint 200 rádiószereplése volt. A népdalok népszerűsítésében, megszerettesítésében utóbbi munkát végzett már akkor is, amikor ez még nagyon nehéz feladat volt. Műsorában ma is túlsúlyban népdalok szerepelnek.

Dóry József hangját a rádió ma is sűrűn sugározza a világ felé. Nemrég a Moszkvai Rádió közvetítette énekszámait. Legközelebb február elején lép egyórás önálló műsorral a mikrofon elé, majd február közepén saját önálló előadói esten szórakoztatja közönségét Debrecenben.

(o)

Titokzatos csomagfeladó

Nemrég csomag érkezett a postán Ujjárára, a Lenin Termelőszövetkezet címére. Hosszú, hengeralakú formájáról ítélve összegöngyölt papír lehetett benne. Súlyja nem volt több néhány dekanál. A barna csomagolópapíron pedig a következő felírás volt olvasható: Feladó: 9/32. postafiók. Sz. L. Tartalma áruminta. Ajánlott R. Budapest, 5230/B.

Kaczkó Mátyás, a Lenin Tsz könyvelője szó nélkül átvette a küldeményt. Biztosan mezőgazdasági, vagy egészségügyi témájú plakátok vannak benne — gondolta magában. Jött ilyen ezelőtt is, több ízben a felsőbb szervezettől. Mikor azonban a posta 96 forintot kért a kiváltásért, alig tudott szőhozjutni a csodálkozástól, meg a kíváncsiságtól. Ugyan mi lehet benne?

Ottthon aztán, mikor kibontotta, csalódva látta, hogy a rejtélyes csomag tartalma egy körülbelül egy iv nagyságú fehér kartonlap, tetején „Dicsőség-tábla” felirattal. Lejjebb kukorica, cukorrépa, káposzta, szőlő és egyéb termények színes rajzai

diszelegtek, s minden rajz mellett egy üres kocka, a tsz terméseredményeinek beírására. A kézzel írott és rajzolt, izésteien kartonlap ára 96 forint. A rajzhoz kísérő papírt is mellékeltek, egy 20 soros szőlampur fogtatást.

Izeitől idézem az utolsó mondatát: „Kérjük a vezetőséget, fogadja ezt a dicsőség-táblát olyan szeretettel, mint amilyen gondossággal készítetük mi ezt el, a felletes hatóságoktól kapott adatok alapján, a szövetkezet részére”. Aláírás csupán ennyi: Szervezés.

Utóbb kiderült, hogy a dicsőség táblát senki nem rendelte meg. De hát ki az a bizonyos „Szervezés”? A Lenin tsz-beliek biába lörik ezen a fejükön, csak nem sikerül kitalálniuk. Megkérk tehat a Földművelésügyi Minisztériumot, segísen fényt deríteni a titokzatos feladó kié ére. Ha már ez a 96 forintot kilopták a zsebük-ből, kárpótlásul arról szeretnének értesülni, hogy a titokzatos Sz. L.-nek elveték a kedvét a termelőszövetkezetek ilyen formájú megkínosításától.

NAPOK ALATT SZÉTKAPKODTAK...

Egy éve annak, hogy a magyar olvasó közönség nagy örömeire a Szépirodalmi Könyvtároladó Vállalat elindította útjára az azóta oly népszerűvé vált Olcsó Könyvtár sorozatot. Villamoson, autóbusszon, vonaton, gyakran még utcán is láthatjuk a sárgafedélű kis könyvek buzdó olvasóit. A három-négyforintos sorozatban egymásután jelentek meg a világirodalom legnagyobb magyar és külföldi klasszikusai és a mai irodalom remekei.

Pércsi Erzsébet, a Debreceni Állami Könyvesbolt rokon-szenves ifjú vezetője mondja: Az első kötetekből 200 példányt kaptunk, aztán 300—400 példányt. Azóta még sokkal többet, de még mindig kevés. Ma is sok kedves vendőknek kell azt mondanunk: Sajnos, elfogyott! — aztán mosolyogva

magyarázkodva teszi hozzá. — Pedig higgye el, mi akkor vagyunk a legboldogabbak, ha a vevő megelégedve távozik.

Most már mindig kevesebb az elégedetlen vevő a könyvesboltban, mert ebben a hónapban bevezették az Olcsó Könyvtár előfizetését. Pércsi Erzsébet nagy kötegy kartont mutat. Találomra pár nevet megjegyzek: **Béni János**, **Flasch Rezső**, **Dobi Sándor**, **Solti Jánosné**, **Ambrus György**, **Török Gedeon**, **Panyi János**, **dr. Csobán György**, **Rácz István**.

Ezek a kartonok napról napra szaporodnak a debreceni könyvesboltban. Egyik előfizető mosolyogva mondta: Mi már „nyugodtan alszunk”, mert az új **Jókai**, **Móricz**, **Mikszáth** és **Verne** könyvek túrelmesen megvárnak bennünket a bolt polcain... **W. F.**

LÁTOGATÁS

AZ ORVOSI VEGYTANI INTÉZETBEN

Orvostudományi Egyetem Gyógyszertani Intézetének vezetője, **Rákosi Tibor**, az RM Művek szinképelemző laboratóriumának európai híru vezetője, **Kisfaludy**, **Veszprény**, **Grúz Éva** és mások.

A tudományos munka nagyjából négy téma körül csoportosul:

I. téma: Asvány- és gyógyvizekben levő fémnyomok, továbbá szerves anyagok biológiai hatásának tanulmányozása.

Ezzel kapcsolatban átvizsgáltuk a hévízi iszapot, a hajdúszoboszlói, dévaványai, debreceni és kunszentmártoni vizet. Pl. a dévaványai víz magas molibdén-tartalma és egyéb magas fém-tartalma magyarázatát adhatja a lakosság jó fogazatának.

II. téma. A talajból és ivóvízből kivonható szerves anyagok hatása a pajzsmirigy működésére.

III. téma. A hajdúszoboszlói forrásvíz bitumenes anyagának biológiai hatása. Bár több mint 25 éve, hogy feltört a szoboszlói víz, az eltelt idő alatt azonban e páratlan gyógyhatású víz tudományos vizsgálatával kevés foglalkoztak. Az intézet ezért tervbe vette a vízben nagyobb mennyiségben jelenlevő bitumenes anyagok biológiai hatásának tanulmányozását.

IV. téma. A fogszuvasodás (caries) megelőzésére vonatko-

zó vizsgálatok. Ez a téma tartóhat a lakosság részéről a legnagyobb érdeklődésre számot, hiszen a fogszuvasodás — népbetegség, százazteket sújt.

Világszerte vizsgálatokat végeznek a fogszuvasodással kapcsolatban. Keresik s vizsgálják a befolyásolható környezeti tényezők szerepét. Eddig arra kaptunk magyarázatot, hogy összefüggés mutatható ki az ivóvizek fluortartalma és a kariesz között. Miután **Adler** fogászprofesszor Debrecenbe került, **Karieszkutató Munkaközösség** alakult, amely elismerésre méltó munkát végzett néhány év alatt.

1948. július 10-én jelent meg a Fogászati Klinika és az Orvosi Vegytani Intézet első közös cikke. Azóta az Orvosi Vegytani Intézet munkatársai csaknem az egész országot bejárva megvizsgálták kb. 1500 vízvezeték és két vizet. A Fogászati Klinika pedig elvégezte kb. 40.000 iskoláskorban lévő gyermek fogazatának átvizsgálását.

Kimutatták azt, hogy ahol a víz fluorszintje 1 mg literenként, ott ez a fluortartalom kb. 50 százalékos védekezést jelent a karieszrel szemben. Fél mg 1 literen alul — már általában rosszak a fogak.

Mi a gyakorlati jelentősége e dolgoknak? Jelenleg 100 iskolás gyermek közül kb. 35-nek rossz, vagy romlik a foga.

Ha a víz, vagy só fluortartalma megfelelő lenne, úgy 35 helyett csak felének: 17—18-nak lenne kariesze, országosan pedig 70.000-rel kevesebbet kellene kezelni évente.

Az elmúlt évben előkészítő tanulmányokat végeztünk abban az irányban, hogy a konyhasó művi fluorozása esetén az ország melyik területe volna e célra a legalkalmasabb. A püspök-ladányi járás bizonyult megfelelőnek, ahol a lakosság jódgazdag környezetben él, viszont fluorban talán az ország legszegényebb területe. A kormányzat felé megtettük a megfelelő javaslatokat a püspök-ladányi járás területén fluorozott konyhasó forgalombahozatalára vonatkozóan. Több várossal (Gyöngyös, Eger) kapcsolatban szintén folynak kísérletek.

A Egészségügyi Tudományos Tanács minden támogatást megad, az Akadémia is értékeli munkánkat. **Debrecen ma elismerten az ország karieszkutató központja.** Külföldön is felfigyeltek munkásságunkra. Mindketünköt a Svájcban székelő Nemzetközi Fluor- és Karieszkutató Munkaközösség tagjai sorába választották.

Ime, ilyen dolgokról hall az ember, ilyen kutató munka „búvik” meg az egyszerű, kopott egemeletes „elméleti” intézet falai között.

Juhász Lajos

